

Flerspråklig, morsmålsaktiverende læring i en samisk opplæring

Muligheter og tilrettelegging for læring, språk- og identitetsutvikling når førstespråket er annet enn samisk

Espen Egeberg, Statped SLV



Språklig læring forutsetter en tilrettelegging som sørger for

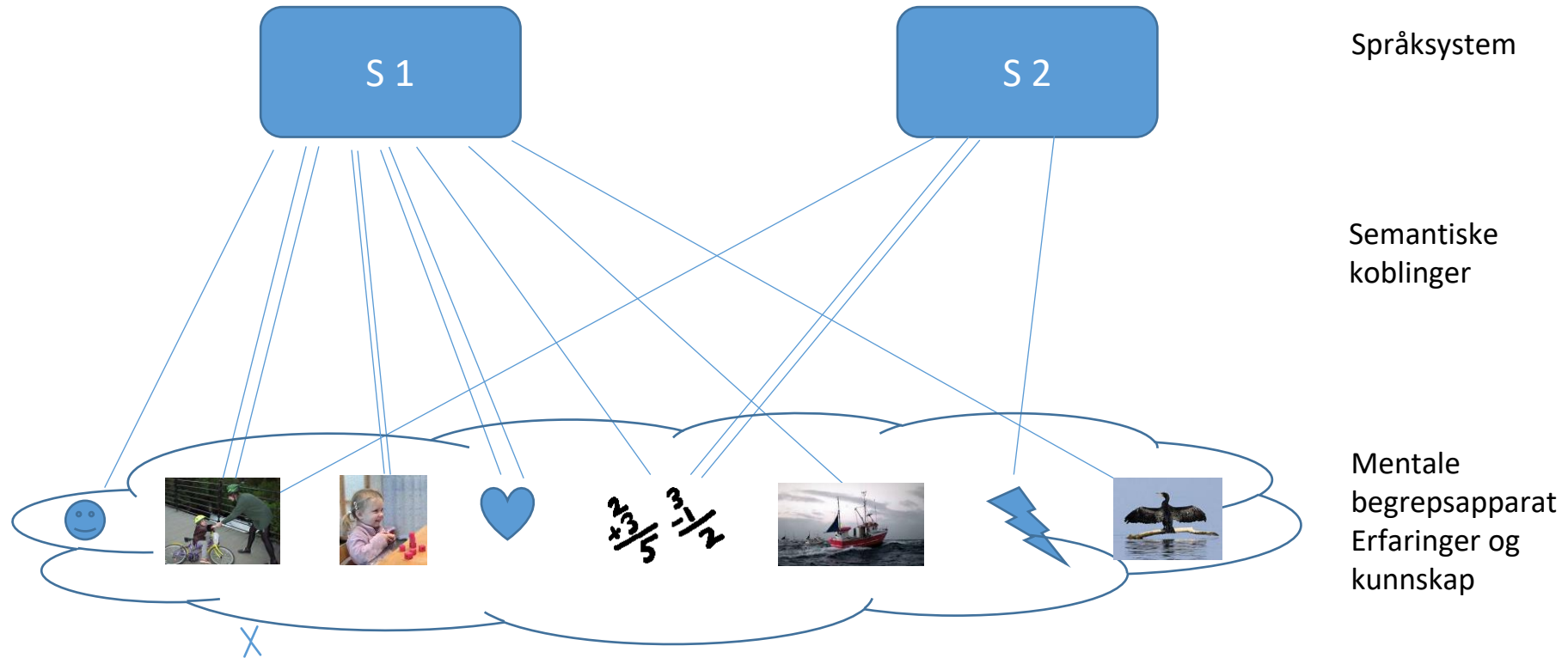
- ▶ et meningsfullt innhold hvor eleven får med seg det som læres og språklig innhold
- ▶ at eleven får videreutviklet sine språklige ferdigheter, som språkforståelse og språklig uttryksevne
- ▶ at eleven kan delta språklig aktivt med andre om noe som er meningsfullt og engasjerer, for sosial mestring og læring.

- ▶ Hvor lang tid tar det å lære seg et nytt opplæringssspråk?
- ▶ Og hvilke tilrettelegginger gir muligheter når opplæringssspråket enda ikke er godt nok til å forstå og snakke om alt?

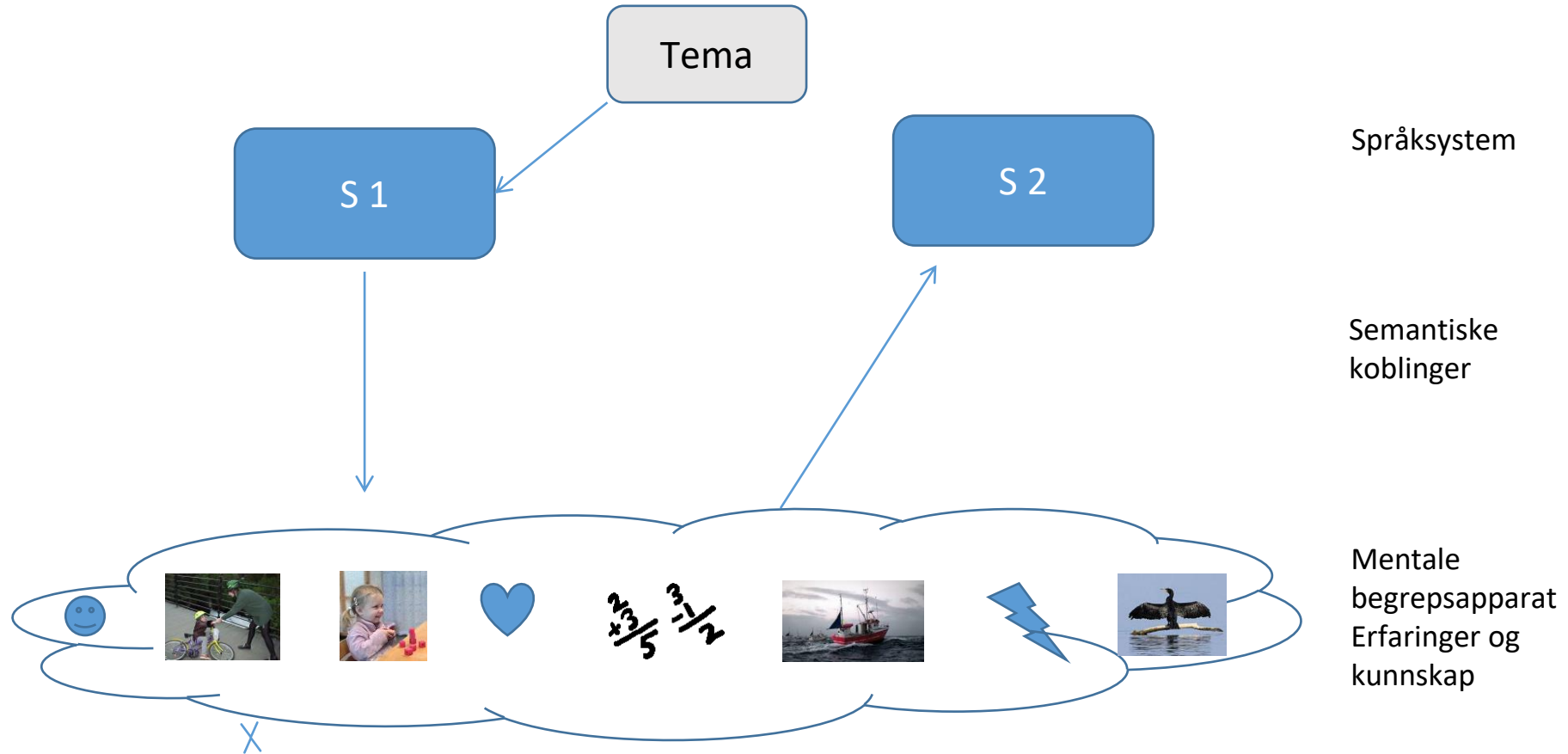
Identitet, kultur og flerspråklighet som læringsmulighet?

- ▶ Kultur betyr ulike erfaringer, identiteter og fortellinger om verden, hva som formidles og oppfattes som viktig eller til å ta avstand fra. Men ulike identiteter og kulturtradisjoner kan også oppleves som et fellesskap. Da kan ulike måter å leve, se verden på, bli en kraft bak nysgjerrighet og refleksjon, og dermed også språklæring.
- ▶ Nysgjerrighet og utforskning av kultur, språkbruk, erfaringer med både samiske, norske og andre tradisjoner gir muligheter for utforskning av både språkene og kunnskap. Og slik kanskje både felles og delte identiteter?
- ▶ Har man en blanding av norske og samiske læremidler kan en utfordring være rask og god tilgang til mening, og mulighet for refleksjon om innhold.
- ▶ Men kanskje også muligheter for utforskning av språkinnhold og form, og refleksjon og utforskning av kulturelt og språklig innhold?

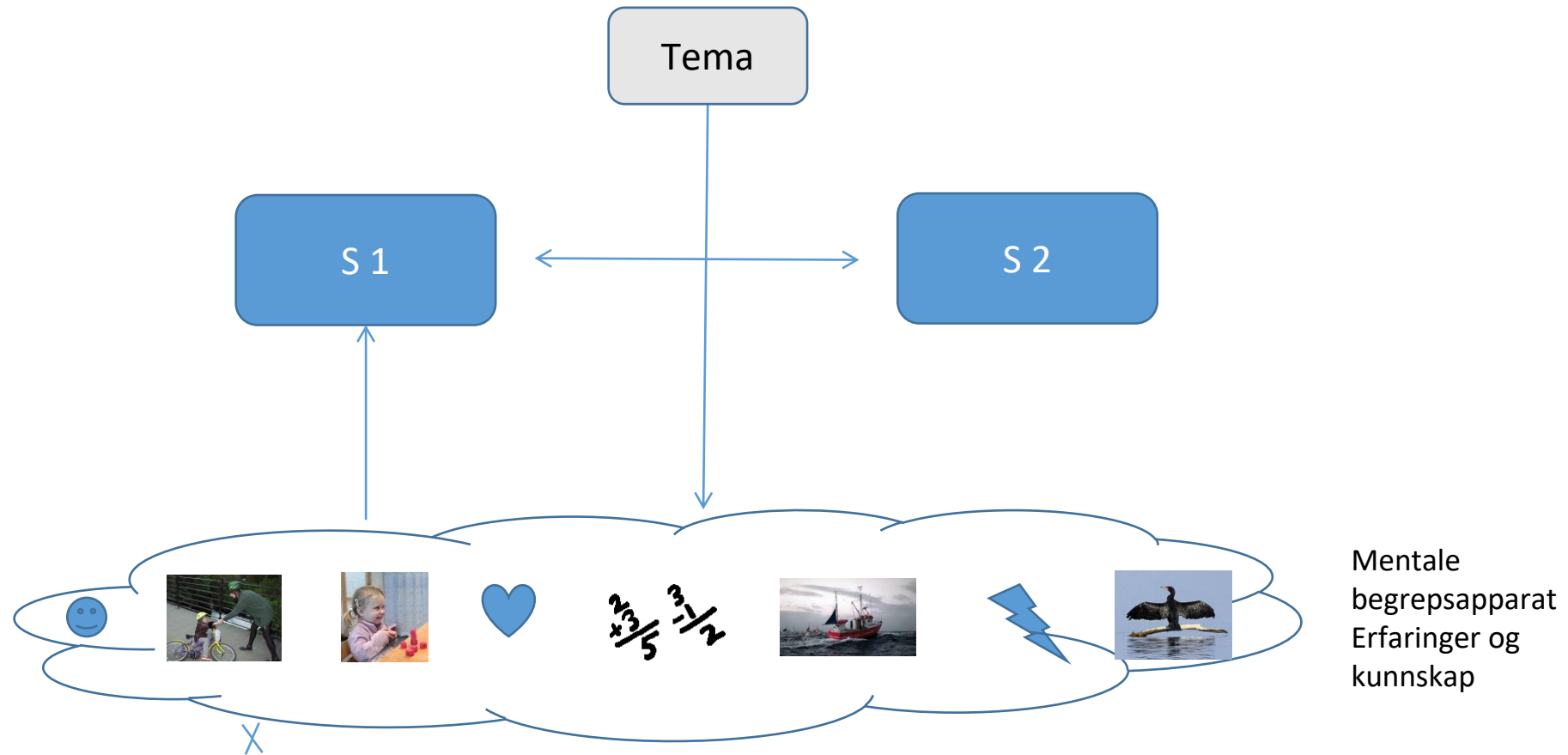
Ulike språk koblet mot ulike erfaringer?



Morsmålsaktiviserende læring



Morsmålsaktiviserende læring



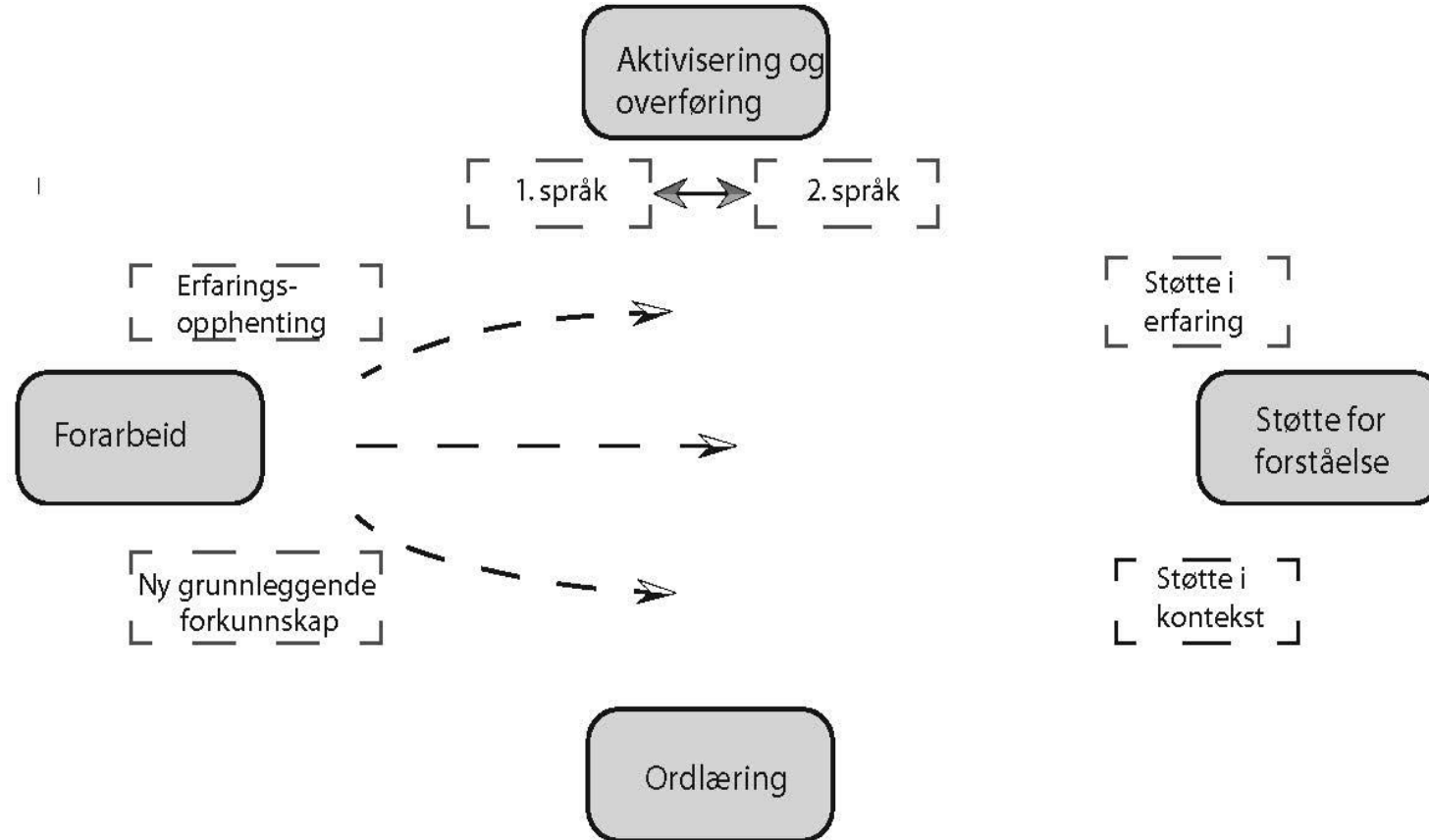
For å lære opplæringspråket, er det nok å være i språkmiljøet?

- ▶ For å utvikle språkferdigheter bør språkbruken ha et utfordrende innhold som motiverer til aktiv utprøving, men som mestres gjennom god tilrettelegging.
- ▶ For å motivere til å bruke språket aktivt bør først og fremst være opptatt av og nysgjerrig på budskapet eller innholdet i språkbruken, sekundært korrekt språkbruk som grammatikk, uttale eller helt riktig ordbruk.
- ▶ For å løfte ferdighetene videre kan man kombinere meningsfull bruk av språket med mer analytiske, metaspråklige tilnærminger, som å reflektere over passende ordbruk, setningsoppbygging eller uttale, men tilpasset den som skal lære.
- ▶ Gjennomgående bør det være en atmosfære og utfordringer hvor man ikke kommer i forlegenhet over sine feil. Mestring og nysgjerrig undring og dialog skal ha hovedfokus.

Tilrettelegginger for morsmålsaktiviserende læring

1. Tilrettelegging for et gjenkjennbart, meningsfullt innhold
2. Forventning om mestring og læring
3. Anerkjennelse av flerspråklig kompetanse
4. Støtte for å bruke morsmålet
5. Samarbeidsrutiner som støtter bruk av flere språk og erfaringer
6. Samarbeid med foreldre
7. Barnet og foreldrenes «fortellinger» og refleksjoner, hvor flere språk aktiviseres
8. Forarbeid for å aktivisere gjennom førstespråket
9. Aktiviteter og tilrettelegging som støtter aktivisering av og gjennom førstespråket
10. Bruk av førstespråket i fellesundervisning og språkhomogene grupper.
11. Arbeid med bevisst, kontrastiv, metaspråklig kompetanse mellom språkene
12. Læring av strategier for å utnytte erfaringer og språkferdigheter

Organisering av arbeid med ny kunnskap



Arbeidsmodell med nytt tema, kunnskaper, ferdigheter
(Egeberg 2016)



🌐 statped.no

f facebook.com/statped

🐦 twitter.com/statped